

РЕЦЕНЗИЯ

на

дисертационното изследване

на

Десислава Йорданова Костадинова

на тема

НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПОВИШАВАНЕ СПОСОБНОСТИТЕ НА ЕС ЗА
КОЛЕКТИВЕН ОТГОВОР НА ЗАПЛАХИТЕ, ЧРЕЗ ИЗГРАЖДАНЕ НА
СЪВМЕСТНИ ВОЕННИ ФОРМИРОВАНИЯ

за

придобиване на образователната и научна степен

„доктор“

Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана“

Професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

Докторска програма: „Военно-политически проблеми на сигурността“,

Автор на рецензията: проф. дн Любомир Тимчев

от Академията на МВР

2020 г.

1. Актуалност и значимост на изследването

Отговорът на каквато и да било заплаха от всяка страна не само за нас, но и в световен мащаб, е перманентно актуален и значим. Заедно с това този проблем е и предизвикателство както от научноизследователска гледна точка, така и с оглед на реалното гарантиране и зачитане правата и свободите на лицата намиращи се под юрисдикцията на страната. Значимостта на този въпрос се засилва през последните години характеризиращи се с динамичност на заплахите, откъдето и необходимостта от своевременна реакция на нововъзникващите заплахи и рисковете от тях. Това само по себе си налага търсенето на нови форми и насоки за подобряването на връзките и взаимодействието между страните на Европейския съюз. Необходимостта от такъв подход се засилва през последните десетилетия на повишаване опасността от терористични прояви и като цяло извършването на тежки престъпления и възникващите проблеми, от гледна точка на сигурността и обществения ред във всички сфери.

В този смисъл представеното за защита дисертационно изследване е посветено на един от най-важните въпроси, стоящи за разрешаване пред специализираните органи в страната, а също и пред всички органи с компетенции по защита на националната сигурност. Защитата на национална сигурност, от своя страна, е гарант за ефективната защита на правата и свободите на всички лица, намиращи се под юрисдикцията на Република България. От само себе си това се отнася за всяка страна от ЕС и разбира се, като цяло за Съюза. Всичко това предопределя и актуалността на предложената за рецензиране дисертация.

В този смисъл работата се явява първи опит за подробно разглеждане на теоретичните, правните и организационните въпроси на тази дейност. Трябва да отбележим, че разглежданите проблеми имат не само

теоретично, но и практическо значение. Освен това те ще са от полза не само за обучаваните студенти във висшите училища, но и за всички служители от структурите с компетенции по защита на националната сигурност и системата за отбрана. Нещо повече, направените изводи и препоръки могат да бъдат от полза и на структури, чиито задачи не са пряко свързани с този проблем.

Всичко това прави актуалността на изследването безспорна и ще допринесе в процеса на обучение и бъдещи научноизследователски проекти, посветени на тази тематика. Тя се подсилва и от факта, че страната ни е външна граница на ЕС, което определя и огромната ѝ роля в опазването на обществения ред и защита на сигурността на тази територия.

2. Характеристика на изследването

Работата се състои от 164 стандартни машинописни страници. Структурирана е в увод, три глави, заключение, библиография и приложения.

В основната си част от *глава първа* докторантът е посветил своите усилия на няколко основни аспекта. Най-общо става въпрос за представянето на стратегически виждания за провеждането на обща политика на Европейския съюз, в областта на сигурността и отбраната. Ще си позволя да отбележа, че схващанията на г-жа Костадинова не само, че са адекватни на съвременните тенденции за организация на отбранителните системи и тези за сигурност на международно ниво, но и дават опции за размисъл, доколкото ние можем да се окажем подготвени за тези идеи. По-конкретно става въпрос за структури, а когато е необходимо и преструктуриране, което обикновено наричаме оптимизиране, за средства, които всяка страна-членка следва да отдели за общата цел и свързаните с това търговски дейности, като доставка на необходимите технически

средства. Над всичко това обаче стои – общият път за развитие, известен, като стратегия. Тук е мястото отново да отбележа интересните доктринални виждания на кандидата за получаване на образователната и научна степен „доктор“, които при подходящо популяризиране могат да се превърнат и в реализация. Разбира се не бива да пропускаме ангажиментите на НАТО към държавите от ЕС, но също и нашите ангажименти към Пакта. Съвсем в реда на научните изследвания, по този начин тя изпълнява първата си задача, поставена в изследването.

Посочените по-горе въпроси са отправна точка към *глава втора*, в която се разглеждат приоритетите от стратегическа гледна точка, свързани със сигурността и отбраната на Европейския съюз.

По-конкретно става въпрос за организацията на дейността по осъществяване на стратегическите цели и във връзка с това на първо място анализиране ролята на институциите, с компетенции да извършват тази дейност и най-вече да вземат важните решения.

Пак в тази глава е направен анализ на предизвикателствата и на тази основа перспективите, наричани от докторанта възможности за изграждане Специално е подчертано, че този анализ е подчинен на създаването на обща политика за сигурност и отбрана на територията на Европейския съюз, което всъщност е квинтесенцията на работата.

Подобно на глава първа и в тази част от работата са направени мотивирани изводи и препоръки за подобряване на работата, в случая в организационен аспект.

Особен интерес представлява анализът на въпросите намерили място в *глава трета*. Това е така, защото на това място от своята работа авторът се опитва да ни даде отговор на най-важният въпрос, когато говорим за съвместни действия, подчинени

на отбраната и сигурността и то на такъв формат, какъвто е Европейският съюз. Става въпрос за възможността посредством силите, с които разполага Съюза да се създаде обща политика за сигурност и отбрана, в този случай не само на хартия, но и посредством реалното използване на сили. Позволявам си да отбележа, че това е същественият въпрос, от чийто отговор зависи и създаването на общата политика. Казано по друг начин, ако успеем да я обезпечим с необходимия ресурс от сили и средства, то тогава има свой живот и бъдеще.

Специално внимание е обърнато на факторите, които могат да обединят въоръжените сили на Европейския съюз. Акцентирано е на правните основания за създаването на такъв формат изискванията, на които той трябва да отговаря.

Особен интерес представлява предложението от докторанта модел за изграждане на въоръжени сили на Европейския съюз. Същественото в този модел е не само изграждането на въоръжените сили, но подходите при тяхното използване.

Специално следва да се подчертае, че посредством анализа в тази част от работата си докторантът не само изпълнява поставената трета задача, но и показва мислене, което може да бъде използвано и то други сфери на управлението на държавата. Така например може да се осъществи идеята за създаването на единна полицейска институция. Освен че е поставен отдавна, този въпрос има не по-малко основания, имайки предвид нивото на престъпността през последните години и зачестилите терористични актове.

3. Научни и приложни приноси в изследването

3.1. Научни приноси

- В работата се съдържат интересни теоретични постановки отнасящи се най-вече до създаването на единните военни формирования, посредством които Европейският съюз да е в състояние да даде своеобразен отговор на предизвикателствата породени от заплахите на съвременния етап, с оглед обезпечаване сигурността на Стария континент.
- Посочени са основните предизвикателства стоящи пред изграждането на единна отбранителна система в рамките на Европейския съюз. На тази основа са аргументирани доктринални виждания, които будят не само интерес, но могат да бъдат използвани и в други сфери на управлението на ЕС.

3.2. Приложни приноси:

- Най-важният и съществен, не само от гледна точка на възможността за създаването на единна отбранителна формация, но и като виждане за развитието на отделните системи, е предложеният Модел за Европейски въоръжени сили. Дори само това да беше предложено от страна на докторанта, считам, че е достатъчно за придобиването на образователната и научна степен „доктор“.
- Като практико-приложен принос може да се възприеме и предложеният анализ, за вземането на решения в Европейския съюз, свързан с общата политика за сигурност и отбрана.

4. Препоръки

Първата ми препоръка е свързана с наличието на известен дисбаланс в обема на отделните глави, което авторът би следвало да избегне при бъдещи свои изследвания

Втората препоръка се отнася до необходимостта от отправянето на по-сериозна критика на досега съществуващите доктрини.

Третата ми препоръка е свързана с необходимостта от популяризирането на работата, с оглед предизвикването на дискусия и оказване на помощ на различните институции, занимаващи се със защитата на лица, пострадали от престъпление, и защита правата на човека.

Казаното в никакъв случай не намалява стойността на изследването. Личи интелигентният поглед на докторанта и неговия научен ръководител.

Съчетаването на теорията с организацията на работа е добър пример за всички изследователи.

Изведени са също и редица проблеми на вниманието на специалистите, на които се предлагат решения с оглед подобряването на организацията на работа по проблеми, които са от стратегическо значение. Всичко това показва много добра информираност и явна демонстрация не само на професионализъм, но и интелект. Това допълнително повишава нивото на работата и показва задълбоченост на автора.

В изследването си докторантът навлиза много дълбоко както в теоретичната, така и в практическата част на този вид дейност. Това е плод на професионални знания и умения. Съчетаването на теорията с практиката е добър пример не само за преподавателите от висшите училища и университетите, но и за практическите работници.

В края на всяка глава са направени много детайлни обобщения, изводи и препоръки с оглед подобряване организацията на работа.

5. Заключение

Представеното за защита изследване е лично дело на докторанта. Работата е плод на знанията и уменията на автора да събира и анализира наличната информация. Практическият опит позволява да се обвързва теорията с практиката и да се предлагат аргументирани промени с оглед подобряване не само на правната регламентация и теоретичните достижения, но и на организацията на работа.

Като имам предвид цялостната работа на докторанта, изпълнението на индивидуалния план и качествено представяне на изследването, постигнатите резултати от научна и практико-приложна гледна точка и направеният анализ, си позволявам **УБЕДЕНО** да препоръчам на уважаемото научно жури да даде образователната и научна степен „доктор“ на г-жа Десислава Йорданова Костадинова

11.11.2020 г.

Гр. София

Изготвил рецензията:

проф. дн Л. Тимчев